

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

יסודות האמונה לרמב"ם

אם הוא חווה את עצם המציאות, "להאמין מציאות", וכמו שנתבאר שכל מציאות זה הבורא יתברך, שאין מציאות אלא הוא יתברך, זוהי אמונה שלמה, האמת מציאות. למטה מכך, הוא מאמין בתנועות, והוא יכול לחוות את אותם תנועות. או משום שהתנועות הללו באמת היו קיימות, וכל דבר שהיה קיים נשאר ברשימו, והוא יכול להתחבר אליו מכח אמונתו. או שהוא מאמין בדבר שאינו קיים, והוא קיים רק בכח המדמה, והרי שהוא חווה אותו בכח המדמה. ואלו הם כל האמונות התפלות שיש בעולם.

כל האמונות התפלות שיש בעולם, הם חלקי אמונה שנפעלים מכח המדמה, שבכח המדמה הם פועלים פעולות. ופעמים הרבה בני אדם רואים שהאמונות הללו פועלים אצלם בנפש, ולפעמים הם עושים גם דברים מעבר לגדרי הטבע. וכל זאת מחמת שכאשר האדם נמצא בתוך מדרגת המדמה נראה לו שהדבר באמת פעל, כי בתוך מערכת המדמה זה באמת פועל. ואלו הם כל האמונות התפלות שאנו מכירים בעולם, שנראה כביכול שהם עושים פירות.

אנשים מאמינים בדבר פלוני, ואנשים מאמינים בדבר אלמוני, ויש להם גם כביכול "הוכחות" שהאמונה הזו פעלה. כגון לקיחת חוט אדום מקבר רחל, אחד מהדמיונות הידועים.

מציאות יש רק אחת, וכל הבריות חלקי אותה מציאות

א"כ, הוגדר שאמונה עניינה לתפוס מציאות. ויסוד מוסד הוא, שבעומק יש רק מציאות אחת, זו המציאות היחידה שיש. וכל המציאויות האחרות שיש בבריאה, כל המציאויות שאנו מכירים, המון בריות לאין תכלית שהקב"ה ברא, "ששת ימים עשה

ה' את השמים ואת הארץ" (שמות כ, יא), שבהם נבראו השורשים, ומכאן ואילך ענפים בכל השית אלפי שנים. כל הבריות שיש, כולם נקראים מציאויות, אולם הם נקראים מציאויות על שם כך שהם חלקי אותה מציאות אחת, אבל בעצם יש רק מציאות אחת.

כלומר, כל מציאות היא מלשון יצא, גלוי. מציאותם של כל הברואים כולם, כל הבריאה כולה נבראה "לאשתמודעי ליה", לגילוי, שידעו ממנו, הכרת הבורא יתברך שמו, "יכירו וידעו", זוהי כל ההבחנה שנקראת מציאות. כל מה שכל דבר נקרא מצוי, זה מחמת שהוא קיים על מנת לגלות, זוהי כל הגדרת מציאותו. הוא לא קיים מעבר לכך שהוא צריך לגלות. בלשון יותר מדוקדקת, הוא לא קיים מעבר לכך שהוא מגלה בעצם ההיות שלו. ואם הוא לא מגלה, אזי הוא מעלמא דדמיון, הוא לא קיים.

כל מציאות עניינה רק גילוי, אין מציאות זולת גילוי. זה אינו שהדבר הוא בר גילוי או שהוא לא בר גילוי, הוא רק בר גילוי, אין לו שום מציאות אם הוא לא מגלה. כשם ששלחן הוא לא כסא וכסא הוא לא שלחן, כך גם הגדרת מציאות כל עניינה של מציאות זה דבר שהוא מגלה. אם הוא לא מגלה הוא נקרא גלות, על שם שהוא לא מגלה. אולם כל מציאות היא רק תפיסת גילוי, גילוי של מה - של המציאות האחת שהיא שורש ההתגלות כולם, שלו יתברך שמו.

זה בעצם נקרא בריאה שברא הקב"ה בעולמו. הקב"ה ברא בריאה שכל עניינה, כל חלקיה, נקראים מציאויות, שהם חלקי המציאות האחת, שהמציאות האחת היא גילוי של הבורא יתברך שמו. כל הנבראים כולם הם חלקי אותה מציאות, כלומר, הם חלקי אותו גילוי.

מי שתופס את עצמו, או כל דבר אחר בבריאה, שיש לו מציאות זולת עצם הגילוי

של בורא העולם, הוא חי בעולם של דמיון, לא בעולם של מציאות. אין שום מציאות זולת המציאות הזו.

אמנם יש רבדים רבים במציאות, אבל כל הרבדים הם מדרגות של גילויים. כל מדרגה היא רק גילוי, ואם אדם נמצא במקום שהוא לא גילוי, אזי הוא לא נמצא, ובערך לגילוי הזה הגילוי היותר תחתון הוא גם לא נמצא, כי זה העלם ביחס לגילוי הזה.

כל פעם אדם יוצא מדמיון למציאות, מדמיון למציאות, כל עולם שהוא מתעלה העולם שהוא יצא ממנו הפך להיות דמיון. כמו מערכת של זמן, היום יום רביעי, שלישי שהיה אתמול הפך להיות איננו. כל מדרגה שאדם עולה המדרגה הקודמת הפכה להיות דמיון, היא הסתלקה.

זוהי התפיסה, וממנה ישנם תולדות. כמו אדם המסתכל במשקפיים, לפי המשקפיים שהוא מסתכל זה מה שהוא רואה. התפיסה היא שיש מציאות אחת בלבד, הוא יתברך שמו, שמתגלה, זה נקרא מציאותו. מציאותו כלומר, גילוי. ושאר כל המציאויות כולם מגלים אותו.

אם האדם מסתכל מאותו מקום שכל מציאות היא רק מגלה אותו יתברך שמו, אזי הוא יגיע לחלקי הגילוי של כל דבר שהוא בא לגלות. כמובן, שכל דבר בא לגלות את בורא עולם מפנים שונות, אבל אין שום תפיסת מציאות לשום מציאות זולת היות הדבר מגלה את מציאותו יתברך שמו.

זוהי שורש של תפיסה. בעשרים וארבע שעות שיש לאדם ביממה הוא כל הזמן עוסק בדבר אחד - גילוי. ובזמן שהוא עסק בדבר אחר, כבטל, כישן דמי, כלומר שהוא נמצא במערכת מדמה, הוא לא נמצא במציאות.

■ המשך בע"ה שבוע הבא - מסדרת דע את אמונתך_001

הגדרת מהות האמונה והגדרת מציאות (שלוש עשרה העיקרים

לרמב"ם) בקול הלשון 3<2<1

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

ועל הרחקת החלק הדוחף מכל מה שחוצה לו אמר (שם שם, כ"ה): "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ".

ועל הרחקת החלק הדוחף מכל מה שחוצה לו, הרי שזה הצד ההפוך, לא רק הרחקת חלק הדוחף שיפנה החוצה, אלא יעלה למעלה. הוא התחיל מהצד העליון וכעת הוא חוזר לצד התחתון. אמר (שם שם, כ"ה): "מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ", יש מה שאדם חפץ בארץ את ענייני החומר, יש מה שהוא חפץ בשמים את ענייני הרוחניות, ויש למעלה מכך, שחפצו הוא - "כי אותך לבד חפצתי", לא גשמיות ולא רוחניות, אלא "כי אותך לבד חפצתי".

זה מה שנאמר "הרחקת החלק הדוחף מכל מה שחוצה לו", כפשוטו חוצה לו היינו מה שנמצא בחומר ריות. אולם באמת כל מה שחוצה לאדם, היינו אפילו מהרוחניים העליונים בני השמים, זהו חלק מהמדרגה הנקראת חוצה לו. המלאכים נקראים "הן אראלם צעקו חוצה" (ישעי' לג, ז), הם במדרגת חיצוניות, ולכן גם תשוקה למלאכים היא עדיין חיצונית.

יש נקודה דקה המבוארת בדברי רבותינו, שאם אדם מעמיד את כל עבודתו שתשוקתו היא לגילוי אליהו, לכאורה זו עבודה טובה, אבל זו תשוקה שהוא רוצה שיתגלה לו דבר שנמצא חוצה לו [בדקות יש אליהו בתוך מדרגת האדם גופא, שזה שנקרא גילוי אליהו דפנים]. אפילו תשוקה לגילוי של מלאכים הינה עדיין תשוקה שהאדם משתקק חוצה.

קודם לכן הוא דיבר על הרחקת החלק הדוחף משאר ענייני העולם, אולם כאן מדבר על הרחקת החלק הדוחף מכל מה שחוצה לו. ועל זה אמר "מי לי בשמים", אפילו כאשר אני אהיה בשמים, במי אני חושק - בקב"ה, "ועמך לא חפצתי בארץ".

פעמים האדם רוצה לעזוב את העולם על מנת לחיות חיים רוחניים, גם זו מדרגה. חובות הלבבות כותב שהחסיד מצפה ליום מיתתו, הוא רוצה לחיות בחיים רוחניים, הוא רוצה לעלות למעלה ולהיות שם עם אבי או רבא, ועם כל החכמים, זו בודאי תשוקה טובה, אבל לא זו תכלית המדרגה. על זה נאמר בעומק "מי לי בשמים", שהתשוקה העמוקה של הנפש היא "כי אותך לבדך חפצתי", ואז זוכים ל"תורתך בתוך מעי". ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'"

מרבינו אברהם בן הרמב"ם

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

מ"מ קודם שיתחיל הוא צריך להכין את עצמו על כל פנים זמן מועט, "ביראת ה' טהורה בטהרת הלב".

מה היא יראת ה' טהורה, ומה היא יראת ה' שאינה טהורה? כדברי רבותינו כידוע, כפי שמבואר במסילת ישרים, ישנן ג' פנים של מדרגת יראה כמו שהוזכר לעיל.

המדרגה התחתונה שביראה היא יראת העונש - יראה שהאדם ירא לגרמיה, לעצמו, שלא יענש, מפחד העונש ומאהבת השכר. היראה העליונה יותר נקראת יראת הרוממות והיא בשעה שהאדם עוסק בעבודתו יתברך שמו, הוא מתיירא מרוממותו יתברך שמו שלפניו הוא עובד שמה הוא יפגום ולו פגם קל. יתר על כן המדרגה השלישית היא יראת חטא - בין בשעת העבודה בין שלא בשעת העבודה הוא תמיד עומד לפניו יתברך שמו, ולכן הוא מתיירא שמה הוא יפגום בכבודו.

א"כ "יראת ה' טהורה" היא לא המדרגה התחתונה של יראת העונש כי זו יראה לגרמיה, לעצמו וא"כ היא איננה טהורה.

"יראת ה' טהורה" היא מדרגת יראת הרוממות ויתר על כן יראת חטא. שהרי אפילו מי שנמצא במדרגת יראת הרוממות ועדיין לא הגיע למדרגת יראת חטא שכפי שבואר שיראת הרוממות היא בשעה שהאדם עוסק בעבודתו ית"ש, והרי מדובר כאן בהכנה לזמן שהאדם עתיד לישב וללמוד תורה, וכדברי חז"ל מה שעוד יובא בהמשך כאן בדברי הנפה"ח, שבשעה שהאדם עוסק בתורה, קוב"ה יושב ועוסק עמו, קוב"ה יושב ושונה כנגדו, בני פלוני אומר כך ובני פלוני אומר כך (אם הוא ראוי וזכאי לכך), ולפיכך, זמן עסק התורה, אפילו מי שאינו נמצא במדרגת יראת חטא, אלא רק במדרגת יראת הרוממות, זהו זמן שהוא עומד לפניו יתברך שמו, מעין מה שהיה במתן תורה, זכור "יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב".

וא"כ מה שנאמר כאן בדברי הנפה"ח "ביראת ה' טהורה", אין עיקר ענינו יראת העונש! ועל אף שעוד יתבאר להלן בהרחבה בדברי הנפה"ח עונש מי שמבטל תורה וכו', אבל ההכנה העיקרית שצריך שתהא לאדם היא "יראת ה' טהורה" - יראת הרוממות או יתר על כן יראת חטא.

בטהרת הלב, הדברים הללו צריכים תלמוד:

מדוע צריכה ההכנה לעסק התורה להיות הכנה של יראה? ויתר על כן, נאמר כאן שההכנה צריכה שתהא "בטהרת הלב", לכאורה טהרת הלב על אף שהיא עניין גדול עד מאד לעצמו, כמ"ש "וטהר ליבנו לעבדך באמת", "לב טהור ברא לי אלוקים ורוח נכון חדש בקרבי", אבל מדוע מדרגת עסק התורה מכריחה שקודם לכן יהיה על האדם להתיישב זמן מועט ביראת ה' טהורה בטהרת הלב? מדוע זו היא ההכנה לתורה, ולא עבודה כמצאיות לעצמה?!

אלא שהדברים ברורים עד למאד, ובפרט לפי מה שנתבאר בארוכה לעיל, שיש באדם מדרגה של שכל שבמח, ויש באדם מדרגה של חכמת לב, כמ"ש "לבי ראה הרבה חכמה", וכן ב"ואמלא אותו בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה". ■ המשך בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים

שער ד'

אות יד'

נבאר בלשון קצרה מהו היסוד שעליו בנויה כל הבריאה כולה. בורא עולם יתברך שמו כביכול אין סוף, לא חסר בו כלום, והוא ברא נבראים. היסוד הראשון במושג שנ־קרא "נברא", הנברא יסודו חסר, זה נקרא "נברא". האין סוף שלם בכל מיני שלמויות, מהו נברא - חסר, יסודו מציאות חסרה. זוהי התפיסה שנקראת נברא.

מדוע האדם נברא חסר. תשובה לדבר, כביכול אם היו בוראים אותו שלם הוא היה בורא, לא נברא. א"כ, הובן שהנברא נברא חסר, והובן שאם הוא היה שלם הוא היה בורא, כעת שהוא נברא חסר - מהי מציאות חיו, וכי להישאר חסר כל ימיו, מהי מציאות עבודת האדם כל ימי חיו. הבורא יתברך שמו שלם בכל מיני שלמויות, אין לנו השגה בו, אנו הנבראים חסרים, א"כ מהי עבודתנו.

התשובה הפשוטה היא, שעבודתנו היא להשלים את החסר. אולם, הרי אי אפשר להשלים את החסר, שאז הוא יהיה בורא כנ"ל. אלא הגדרת הדבר, שעבודתנו היא להקטין את החסר, לא להשלים את החסר.

עבודתנו כאן היא כל הזמן להקטין את החסר עוד ועוד. אולם אם נתבונן, נראה שתשובה זו היא חלקית מאד, והטעם הוא, שהרי ביחס לאין סוף תמיד נשאר חסרים, וא"כ מהי כוונת הדבר להקטין את החסר, הרי אנו תמיד נשאר חסרים ולעולם לא נהיה שלמים, ואם תמיד נשאר חסרים אזי מהי עבודתנו.

יש כאן שני תשובות עמוקות - והמתבאר כאן כעת אלו הן יסודי החיים.

כוס עם מים המלאה עד סופה, היא איננה חסרה, ואם היא מלאה חלקית, היא חסרה. לפיכך, כוס שלמה היא כוס המגיעה עד סופה. זוהי תפיסה אחת מה כוונת הדבר שהנברא צריך להשלים את עצמו, הוא לא בא להשלים את עצמו ביחס לבורא, ביחס לאין סוף תמיד הנברא יהיה חסר, אבל ביחס לעצמו הוא מלא. אם הוא מלא חלקית ולא מלא בשלימות, אזי גם ביחס לעצמו הוא חסר.

אם נתבונן ונבין עמוק, יש לנו שני סוגי חסרים. יש דבר שהוא חסר ביחס לעצמו, ויש דבר שחסר ביחס לזולתו. ביחס לאין סוף ברוך הוא נהיה חסרים לעולם, בזה אנו נבראים שאנו חסרים.

וביחס לעצמנו אנו צריכים להיות שלמים, שזהו הנקרא בלשון הרמח"ל במסילת ישרים: "האדם השלם בקדושתו יתברך שמו".

אולם, זהו השלב והחלק הראשון של העבודה, ביחס לבר-רא אנו תמיד חסרים, ביחס לעצמנו אנו יכולים להיות חסרים, ועבודתנו להשלים את חלקנו שלנו. ■ המשך בע"ה

בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "דעת תבונות"

פרק ד' | כח ההתבוננות

חכמה תחתונה - תפיסה של כללות

במדרגה התחתונה, החכמה היא כח של כללות, והתבונה היא כח של פרטות. נבאר: התינוק בקטנותו ממש, תופס את מציאות כל הדברים שהוא רואה, באופן שהכל זה אותו דבר - ישנו רק דבר אחד והכל זה אותו הדבר. תפיסה זו נקראת תפיסה כללית, והיא אינה שייכת כמעט בכלל לתפיסת הכללות העליונה שהוזכרה (שתבואר בס"ד לקמן), אלא זו תפיסת כללות תחתונה, שכוללת את כל הפרטים כמהות אחת וממילא אין פרטים, אלא התינוק חושב שכל מה שיש במציאות זה אותה מהות.

הדוגמא הברורה לכך היא, העובדה הידועה שכל מה שמגיע לידינו של התינוק הוא מנסה להכניסו לפיו. הוא עושה זאת משום שהדבר העיקרי שהוא מכיר זו האכילה שביניקה, ולכן הוא חושב שכל מה שנמצא בבריאה כולה אינו אלא מאכל, אלא שאלו הם מאכלים בצורות שונות, וכמו שגם אצל הגדול ישנן צורות רבות ושונות למאכלים. זוהי תפיסה של כללות אצל הקטן, שתופס את כל המציאות כדבר אחד, ובדוגמא שהוזכרה - כמאכל.

תבונה תחתונה - תפיסה של פרטות דכללות

כשהקטן גדל מעט, וכבר קיים אצלו המושג של שעשוע ושחוק, נוספת אצלו התפיסה של "משחק". ומכאן ואילך, הוא תופס את כל מה שהוא רואה או כמאכל או כמשחק. התפיסה הראשונה שהיא תפיסת הכללות ש"כל מה שיש בבריאה זה רק..." לא נעקרה ממקומה, היא עדיין קיימת אצלו, ועל גבה חלה התפיסה השניה שהיא הבינה - תפיסה של פרטים, וכעת כל מציאות נתפסת אצלו רק או כמאכל או כמשחק.

בעצם כך שהוא כבר תופס שיש שני דברים בבריאה, גם מאכל וגם משחק, זהו כבר שלב של גדלות מסויימת. ויתר על כן, ישנו כאן ניצוץ דק של בינה, בבחי' "הנותן לשכוי בינה להבחין ביום ובין לילה" - להבחין בין מאכל למשחק. כמובן שהקטן יכול להחליף ביניהם ולהפוך את האוכל למשחק ואת המשחק לאוכל, אך מונחת כאן כבר תחילת גדלות מסויימת, להכיר ולהבדיל בין שני מציאויות, כל קטן לפי מהותו והבתו. הוא עדיין נמצא באותה תפיסה הנקראת תפיסת כללות, אלא שהוא גדל בתוך אותה תפיסה, והגדילה שלו היא במה שהוא מסוגל לתפוס שיש שתי דברים.

ומכאן ואילך הוא גדל עוד ועוד. מתחילה היתה לו תפיסה של כללות מוחלטת, ולאט לאט חלה תפיסה של פרטות, אך עדיין כל פרטות היא תפיסת "פרטות של כללות", כלומר שהוא לא רואה כל פרט ופרט שבבריאה כמציאות לעצמה, אלא ישנן בעיניו כמה סוגי פרטים בלבד, ואת שאר כל מה שבבריאה כולה הוא משייך רק לאחד מהפרטים הללו, שנוספים אצלו ככל שהוא גדל.

וכמובן שאין כאן דעת המחברת את כל הפרטים כולם לכח של כללות שזו סוגיא אחרת לגמרי.

זהו סדר גדילתו של האדם, מחכמה שהיא תפיסת כללות מוחלטת, לתבונה שהיא תפיסת פרטות דכללות. וכך התפיסה הזו הולכת

ומתפתחת באדם. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים "דע את תורתך דרכי

הלימוד"

אבד | ואבדתם את שמם

כתיב (דברים ז, כד) ואבדתם את שמם (של ע"ז). והנה אמרו (ברכות ז ע"ב) מני"ל דשמא גרים, א"ר אליעזר, דאמר קרא, לכו חזו מפעלות ה' אשר שם שמות בארץ, אלא תקרי שמות אלא שמות. ויש לאדם שורש בשמו ית', כמ"ש (שם, ו ע"א) ומנין שהתפלג עוז הם לישראל, דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ותניא, ר' אליעזר הגדול אומר, אלו תפילין שבראש. כלומר, ששם נקשר שמו ית' באדם. ומכח כך יש לאדם שם. וכאשר נקשר שמו ית' אזי עליו אמרו (שם, יז ע"א) אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה, ועושה נחת רוח ליוצרו, וגדל בשם טוב, ונפטר בשם טוב מן העולם, ועליו אמר שלמה, טוב שם משמן טוב, ויום המות מיום הולדו. וזהו שם מלשון שמים, שם-שמים, שם ששורשו בעליון, בשמים. ושם זה מושרש בתוה"ק. וזש"כ, טוב שם משמן טוב, כלומר שם הבא מתוך שמן, שהוא חכמה, חכמת התוה"ק. וכמ"ש (שם, נז ע"א) הרואה זית בחלום, שם טוב יוצא לו, שנאמר, זית רענן יפה פרי תאר קרא ה' שמך. כי כל התורה שמותיו ית"ש. וכל שם אחד מן ישראל מושרש בשמותיו ית' שבתורה. ועיין שבועות לה ע"א. שמות נמחקין ושאינן נמחקים.

וזהו כל עבודתו של אדם לצרף עצמו לשמו ית' ולקשור עצמו לשמו שבתורה, כמ"ש (שם, סג ע"א) אמר רב הונא בר ברכיה משום רבי אליעזר הקפר, כל המשתף שם שמים בצערא, כופלין לו פרנסתו, שנאמר והיה שד-י בצריך, וכסף תועפות לך.

ובעומק יש לו לכל אדם כמה שמות, כעין המקום שנתנה עליו תורה שיש לו כמה שמות כמ"ש (שבת פט ע"א), והיינו דאמר ר' יוסי רבי חנינא, חמשה שמות יש לו, מדבר צין וכו', מדבר קדש, קדמות, פארו, סיני. ולכך שורש נשמתם של ישראל האבות הק' אף בהם נגלה כן, אברם-אברהם, יצחק-ישחק, יעקב-ישראל.

וכשם שמצד הקדושה יש לכל דבר יותר משם אחד כנ"ל, כן מצד הרע, כמ"ש (סוכה נב ע"א) דרש רב עזירא ואיתימא רבי יהושע בן לוי, שבעה שמות יש לו ליצה"ר, וכו', רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני.

וכן הוא אצל כל אדם שעל דרך כלל מתגלגל גלגולים רבים, בכל גלגול וגלגול יש לו שם לעצמו, לפי ערך תפקידו באותו גלגול. ובאמת יש לו שם לפי שורש נשמתו האמתי, אולם בנוסף לכך יש לו ריבוי שמות כנ"ל. ובגלגול ראשון עיקר שמו לפי שורשו, ומכאן ואילך לפי כל גלגול וגלגול, חלקו בעבודתו.

וכשם שיש לאדם שורש בשמו ית', ושורש בשמותיו ית' הכתובים בתורה כנ"ל, כן יש לאדם שורש בזה לעומתו בע"ז, שכשם שיש לו שורש באנכי הוי"ה וגו', כן ח"ו יש שורש באלהים אחרים. ומשם משתלשל אל זר שבקרבם, יצה"ר, שיש לאדם אף שם מצד יצה"ר שבקרבנו. וכשם שבקדושה יש לאדם ריבוי שמות כנ"ל, כן ממש זה לעומת זה יש לו ריבוי שמות מצד הסט"א. ועל שמות אלו נאמר ואבדתם את שמם (ועיין ב"ב טז ע"ב, ושם סא ע"א. סנהדרין מב ע"ב, ושם פב ע"ב, צד ע"א, צה ע"א).

והנה אם אביו ואמו מכונים לבם למקום זוכים לקרוא לולד בשמו הראוי לו לגלגול זה, הנמשך משמו הגמור השורשי, הנמשך משמותיו ית' שבתורה, הנמשך מז' שמות שאינם נמחקים, ויתר על כן משם הוי"ה, כי שם הוי"ה נקרא עליך, כנ"ל. אולם אם ח"ו אינם זוכים, נמשך לו שם מן שמותיו של יצה"ר הפרטי דידיה,

פרק ב' | קשר חיצוני ופנימי רצונות הנפש

נסכם א"כ את מה שלמדנו עד כה בקשר של האדם לעצמו:

יש קשר שבא דרך מערכת חיצונית מאד שהיא מערכת של גוף ובוזה כמעט ולא עסקנו, זה עולם שפל מאד.

דיברנו על המדרגה השניה שהיא קשר שהאדם קשור לעצמו מכח **רצונותיו**, הוא מזהה את עצמו לפי רצונותיו ובכך הוא קשור לעצמו, זהו קשר שאמנם ביחס לקשר לגוף הוא פנימי אבל זהו קשר חיצוני מפני שהרצונות הם לבושים.

והזכרנו את המדרגה השלישית שבה אנו מכוונים את הפתח להכנס לעולם הפנימי והוא הקשר של האדם לעצמו מכח **תכונות נפשו**. עצם תכונות הנפש הם בלתי משתנות, ורק גילויים והוצאתם לפועל והאיזון שלהם עם שאר הכוחות זה דבר שניתן לשינוי. וככל שהאדם מכיר את תכונות נפשו וקשור לעצמו מתוך אותם תכונות אזי הקשר שלו לעצמו נבנה מהמציאות הבלתי משתנה שבנפשו וזהו קשר של עולם פנימי.

האדם צריך להכיר את עצמו

כאמור ע"מ שהאדם יהיה קשור לעצמו בקשר הפנימי העצמי מתוך תכונות הנפש הוא צריך להכיר את תכונות נפשו, ולא רק לדעת מה הם באופן כללי אלא להכיר אותם בברור, וככל שהאדם יכיר אותם יותר ויותר בברור וישמח בחלקו שנתן לו ה' כך הוא יהיה קשור לעצמו באותה מדרגה. ועבודה זו של הכרת תכונות הנפש היא עבודה שורשית מאד מאד,

ככלל נחמד ונאמר: אף שתפקיד האדם הוא לעבוד על עצמו עבודה פנימית, אך לפני העבודה בפועל ישנו שלב ראשוני ויסודי והוא השלב של בירור והכרת האדם את עצמו. ככל שהאדם מברר ומכיר יותר ויותר את עצמו כך הם הכלים והכח שלו לעבודה בפועל. אבל לעולם העבודה בפועל תבוא רק לאחר שתהיה לאדם איזו שהיא הכרה מסוימת של עצמו, אדם שלא מכיר את עצמו העבודה שלו לתקן את עצמו נעשית באופן כללי כמו שכל אחד באופן כללי להיות עובד ה', אבל העבודה האמתית המדוייקת והדקה של האדם עם עצמו תלויה בהכרתו את עצמו וככל שההכרה תלך ותתבהר יותר כך העבודה שלו עם עצמו תהיה מדוייקת יותר.

ולכן תחילת מהלך דברינו בשיעורים אלו הם העבודה להכרת עצמנו. כדי שעל גבי כך נזכה אי"ה ונגיע לשלבים של העבודות המעשיות הגמורות.

ששורשו מזי שמותיו של היצה"ר, ששורשו משם של ע"ז.

ואם האדם זוכה עולה משם לשם ונשתנה שמו, הן משם של רע לשם של טוב, והן משם טוב לשם טוב גבוה ממנו, כמו יעקב לישראל. וח"ו להיפך, משתנה שמו לרע, כעין חוה, שתחילה נקראה חוה, ואח"כ ע"י פיתוי הנחש נקראת חוה לשון חויה, כנודע. ויש והשם עצמו, יש לו ביאור הן לכך והן לכך כמ"ש חז"ל על שמות המרגלים, ובשורש על שמות השבטים, שפירש הבעש"ט כיצד שם זה בקלקול. וח"ו כאשר האדם מקלקל מעשיו משמתין אותו, את שמו, וזהו שמתא לשון שם. ובהו אע"פ שאמרו (נדרים סט ע"ב) שא"א לקרות שני שמות כאחד, היינו באופן שסותרים זה את זה, אולם אצל שם של אדם ניתן לו שתי שמות יחד. אולם יש להבין מהות כל שם ואזי לבחון צרופם יחד שאם הוא ראוי הוה בבחינת עזר, עזרת, ואם לאו ח"ו הוה בבחינת מנגדתו. ופעמים יש לו שני שמות כמ"ש (גיטין לד ע"ב) ולו שני שמות אחד ביהודה ואחד בגליל, וכן שם לפי המקום.

והנה יש שמות שמובהקין לעכו"ם, ויש שמות שמשמשים בין לישראל ובין לעכו"ם (כמ"ש בגיטין י ע"א). ושם שמשמש בין לישראל בין לעכו"ם, מהותו נשמות העכו"ם ששייכים לחלקו. ואם מקלקל מעשיו, נמשך אחר העכו"ם, ואם מתקן מעשיו נמשכים עכו"ם אלו השייכים לחלקו, וחלקם מקימים ז' מצות כראוי, וחלקם מתגיירים.

וכשם שיש לאדם שתי שמות כן יתכן שיש לו שתי נשים עם שמות שונים. שבאשה חלק מעצמיו. אולם יתכן שיש להם שמות שוים כמ"ש (גיטין כד ע"ב) היו לו שתי נשים ושמותיהן שוות. ויתר על כן ישנה בחינה ששני אחים נקראים באותו שם כמ"ש בפנים יפות (פנחס כז, ד) שהייבום נקרא קריאת שם, כדכתיב יקום ע"ש אחיו המת. והנה מהות הגדרת שם כתב רש"ר הירש (שמות, פ"ג פ"ג ד"ה ואמרו) "שם" קרוב ל"שם" (בקמץ), נגזר מ"שום": מקום מבחינה עיונית, הסוג אליו משתייך דבר. קריאת שם לחפץ, הנה קביעת מקומו בתחום הכרתנו. ולדומם ולחלק מן הצומח קרא הקב"ה שמות בו' ימי בראשית. לבעלי חיים קרא אדה"ר שמות, כמ"ש (בראשית ב, כ) ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים, ולכל חית השדה. וכן קרא לאשתו חוה כמ"ש (שם ג, כ) ויקרא האדם את שם אשתו חוה. והקב"ה קרא שם תחלה ליציר כפיו, כמ"ש (שם ה, ב) זכר ונקבה בראם, ויברך אתם, ויקרא את שמם אדם. ומכאן ואילך נקרא שם של בנ"א ע"י מולידים ע"ד כלל כמ"ש (שם ד, א) ותלד את קין ותאמר קניתי איש את ה'. ורק בשת כתוב מפורש שהיא קראה את שמו (שם, שם, כה) ותקרא את שמו שת. ועיין בהעמק דבר (שם ד, א) על קין, משמע דבלא קריאת שם היה נודע וניכר שכן ראוי להקרא ע"פ מעשיו. והרי שתחלת קריאת שם הכל ע"י אדה"ר, ונתפשט לחוה, ומכאן ואילך לכל אדם כח לקרוא שם. וח"ו מצד הקלקול זה מקלקל בשם. ומצד התיקון קורא שם לקדשים, לתרומה ומעשרות.

וכאשר האדם חולה, כלומר, ששמו נעשה חולה, חלל, ונצרך או למלאות את שמו ע"י מילוי אותיות, ומילוי דמילוי, שהוא מילוי החלל, תיקון החולי. או לקרוא לו שם חדש ממש או שם נוסף, כי שינוי השם מקרע גזר דינו של אדם. כי כל אדם במעשיו קובע את אופן מילוי שמו, כי יש כמה פנים למלאות אות ה', ה"א ה"ה ה"ו, וכן אות ו'. ו"ו, וא"ו, ו"י, וכו' כנודע. ולכך יש לו בחירה בתוך שמו עצמו. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד

לעלון זה

קרח שורש מחלוקת על משה, ותורה נקראת ע"ש משה, "תורת משה", ולפיכך שורש המחלוקת של קרח על עצם התורה, על צרופי אותיותיה. וקרח יונק את חיותו מאותיות שאין להם צירוף בתורה. כגון אותיות ג-ט, כמ"ש כ בתוספות ריש גיטין שאין צרוף גט בתורה זולת מילת אגרטל (עזרא, א, ט) שיש בה אותיות גט שלא כסדרם. וכן אותיות ב-פ, אין להם צרוף במקרא רק בשם מפבשת (שמואל ב, כא, ח) וכן שם אביסף (דה"י, ו, כב). אולם אין מילה עצמית שזהו צרופה. (וגם בארמית כמעט אין מילים שיש בהם אותיות ב-פ, אלא מעט, כגון פרוזבול, פומבדיתא (שם מקום) וכן רבי ישמעאל בן פאבי, וכן שם איש הנקרא פרשתבינא (נדה כה, ע"א) לשיטת רש"י, ולתוס' שם בשם רשב"ם לשון פרנסות וממשלה. וכן פתבג - מאכל (דניאל, א, יג, טו) וכן פומבי, וכן מילא פרהבא, שמהותו צמר גפן שקורין קיטון (עיין נדה יז ע"א).

ופסוק אחד יש בתורה שהוא פסוק פ"ב באותה פרשה והוא במדבר ז', פ"ב, שער עי' זים אחד לחטאת. ושורשו מ"ש (בראשית לז, לא) ויקחו את כתנת יוסף וישחטו שער עיזים, ויטבלו את הכתנת בדם. ואמרו חז"ל (ב"ר פד, יט) ולמה שער עיזים, שדמו דומה לאדם. ובפרטות לאדם, עשוי איש שער. (עיין כתבי המ"מ משקלוב, ביאור משנת חסידים, דף קמג) ואמרו חז"ל להביא מדרש אגדה (פנחס כח, כו) שער עיזים אחד כנגד יוסף לכפר על מכירתו. וכן הוא ברש"י שם. והוא שורש מחלוקת יוסף ואחים ושורשו מחלוקת עשוי ויעקב, שהוא שורש למחלוקת קרח. (ועיין שו"ת רב פעלים יו"ד ח"ג, סימן י"ד) משם הארי ז"ל תיקון הכללי לכל העולם שמתענה פ"ב תעניות). ועיין קהלת יעקב (ערך נדד, וערך פצה) יוד בתוך ב' נעשה פ'. ושורש החלפתם נעוץ בכך שאותיות השפתים בומ"ף ולכך בית מתחלף בפ"א. וההבדל השורשי בין ב' לפ', איתא בספר נר אלקים, וז"ל, וב' מורפה יורה ההבדל שיש בין ב' ובין פ', שזה (ב) צריך לחיבור שתי שפתים ברפיון גדול כאילו נדבקו ולא נדבקו, והוציאו מתוך כך קול ורוח ודיבור יחד. וזה (פ) אינו צריך כי אם לחיבור השפה התחתונה ברפיונו עם מערכת השיניים העליונה, ופ' מצד רפיונו נדמה לזו שמצד דגושו נדמה ל-ב'. ומ' לא מורפה ולא מודגש בדומה ל-פ' מודגש והיה אמצעי בין ב' מודגש וב' מורפה. והבן שלכך אין פ' מצורפת לב' מפני שצירפו "רפוי". והבן היטב. ובעומק יותר שורש צרוף פ-ב, מכח אותיות המילוי, אות אל"ף, ב"ת, והרי סוף מילוי א' הוא פ' והוא מצורף לתחילת ב"ת, ועולה בדינו פ-ב. וזהו ר"ת פ"ב, פרי בטן (בראשית ל, לב) כלומר צרוף פ' לב' הוא ע"י מילוי, הנקרא פרי בטן. וצרוף זה של סוף מילוי אלף, פ', בתחילת אות ב', הוא אחר בפנים, כלומר אחר, אחרון, סוף, של אלף, בפנים של בית, תחילתה של ב"ת אולם בתיקון יותר פ"ב, ר"ת פנים בפנים (דברים ה, ד).

והנה פעם ראשונה שמצינו בתורה אות ב' מלת בראשית, ופעם ראשונה שמצינו אות פ', על פני תהום, שהיא מילה י"ד מבראשית. וכן בין אות ב' לאות פ' יש י"ד אותיות ג, ד, ה, ו, ז, ח, ט, י, כ, ל, מ, נ, ס, ע, והוא מ"ש לעיל בשם ספר קהלת יעקב שכאשר מכניסים לתוך ב' אות י' נעשה פ'. וכתב הגר"א, שאות יוד נקראת כן מלשון יד. והשורש רש, כי א-ב-ג-ד עולה עשרה ונבנה מ-ד' אותיות, וזהו עשרה שהוא בחינת יד. ובחינה זו נקראת בלשון חז"ל "בית יד" העולה בגימט' תכו, תוך, בחינת מילוי, פרי בטן כנ"ל.

ובחינת חיבור זה של פ-ב, שאינו חיבור שלם אלא אחר בפנים, הוא בחינת הכאה, כי מתחבר ע"י האחר. והוא בחינת מכה בפטיש. ואמרו ג' היוצא מתחת הפטיש, מכח ההכאה. והאותיות שאחרי ב-פ עולה ג-ץ. והוא קרוב לשורש ג-ט (ט-ץ). יחידות ט, עשרות (ץ) שאין לו צירוף, כנ"ל. ועיין בן איש חי שנה שניה, בהקדמה לפ' ויקרא, אלוהה גימט' פ"ב, וחמישית ממספר קודש עולה פ"ב. עיי"ש. ושורש הקלקול של פ"ב מתגלה בבית שני שיש אומרים (עיין ויקרא רבה כא ט) ששמשו בו פ"ב כהנים גדולים שהיו הורגים זה את זה, פרוד דקלקול. ולהיפך מתגלה בתיקון מ"ש (חולין צ, ע"ב) רשב"ג אומר משום ר"ש הסגן, פרוכת עוביה טפח וכו', ומשמונים ושתי רבוא נעשים (י"א חוטין, י"א נערות, וי"א מנה) והיא מבדילה בחינת פירוד - הבדלה דתיקון. ולעיתים לבא יהפך לפנים בפנים כנ"ל. ושורש הדבר השתא מתגלה במ"ש משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע. ואיתא בספר יוחסין (מאמר א') יהושע מקבל התורה מפי משה בן פ"ב שנה היה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אור א"ס

זמן שליטת מאדים. עשו – אדום – מאדים. בחינת אשה ששערותיה אדומות (כנודע, שהשערות באריך לבנות, בז"א שחורות, ובנוק' אדומות).

אזן

אזן ששמעה בהר סיני. ומצד כך שמיעה אוגרת את כולם, כדכתיב וישמע שאול את העם (שמואל א, טו, ד). ועיין ריקאנטי (ואתחנן פ"ו פ"ד) ופירושו מלת שמע ישראל, שפירושו מלשון וישמע שאול, מלשון אסיפה וחיבור. וכן פירושו מפרשים רבים. ובעומק יש ג"ר ויש ז"ת. ג"ר ביסודם אחד (בחינת אח"פ) וזהו אגר, א-גר. אולם כאשר הארה זו מאירה לתתא מצרפת את הז"ת, וזה מכח בחינת ז' שבמלת אזן. ועיין (במד"ר יב, ג) א"ר רשב"י, זמן נתן הקב"ה לישראל בסיני, ושם המפורש כתוב עליו, לא תירא מפחד לילה, מן אגרת בת מחלת ומרכבתה, ולא מכל המזיקים השולטים בלילה. והבן שהזכירו אגרת וכל סיעתה ומרכבתה, כי זהו בחינת אגר, אגרת, שאוגרת עמה את חילותיה. [וע"ש בן נקראת מחלת, מלשון מחול, שעושה כל חילותיה כמחול בחינת עיגול והיא בנקודת אמצעית]. ועיין חסד לאברהם (מעין ה', נהר ל"ב) והיינו אוגרת האוספת כל החיילים הטמאים, אימם דשדין אגרת ודאי, ופגימתה קשה הרבה, והם פוגמים אל המחממין עצמם בזרע לבטלה, והיא אוספת אותן הטיפות לעשות בה כרצונה, ומלידה בנים זרים רח"ל, והיא אוגרת ועושה נבלה. ועיין מחזור ויטרי, העתקתי מתשובות רש"י, תפילת מגן אבות (מעין ז') מפורש בשבת משום סכנה תקנוה דהא נתנה רשות למזקין כדתניא (בער"פ קיב ע"ב) וכו' שאגרת בת מחלת וכו'. והקשו א"כ יתקנו גם בלילי רביעי. ולהנ"ל "זיו"ן יום השביעי, דייקא, מכח הארת אות זי"ן שבאזן, ככ"ל.

חוטם

אגר, א-גר. א – חוטם אחד. ג"ר, נחלק לג', ב' נקבים ומחיצה צורת וא"ו. וכן ארך אפים, מאריך אפיה וגבי דיליה (ב"ר תולדות סז, ד), ומאריך אפיה עי"כ אוגר כל הכעס, פרוטה לפרוטה מצטרפת. וזהו בחינת אגורה לשון אוגר ומצרף אגורות זו לזה (מלבד לשון גרה כמ"ש הרד"ק בספר השרשים).

פה

אכילה בקלקול: כתיב (דברים כח, לט) כרמים תטע ועבדת, ויין לא תשתה ולא תאגר, כי תאכלנו התולעת. וזהו פה לאכילה. וכן כתיב (משלי ו, ו) לך אל הנמלה וגו', תכין בקיץ לחמה, אגרה בקציר מאכלה. אגירה לצורך אכילה. ועיין כתבי רמ"מ משקלוב (משנת חסידים, רנו) מחלת ואגרת, הן הריאה והקורקבן, ול"כ שהם הכרס הנקרא אצמוכא והקורקבן. והבן שמקום זה אוגר אוכלים בתוך עצמו.

כח דיבור: עיין עמק המלך (תיקוני שבת פ"ט) סכותה בעבן לך

עיין כתב וקבלה בשם רוו"ה, יגר ואגר ונגר וגור וגרה וגרר, אין בעיקר יסודתם כ"א גר, והענין המובן שגר הוא פתרון כולם בשינוי איזה צד מצדדי הענין הנבדל ההוא. והבן, שאות א', אין סוף, אלופו של עולם. וכל הנבראים בחינת גר, כי אין זה מקומם הגמור, כי מתחלה היה במקום החלל אור א"ס, ונסתלק ונתחדשו נבראים שהם גרים. וכח המקבץ ואוגר את כל הנבראין הוא א"ס, כי הנבראים ביסודם ריבוי, והוא אחד. ולכך פנימיות כח האגר, לאסוף ולצרף את כולם הוא ע"י א', אלופו של עולם.

צמצום

אוגר ענינו קבוץ החלקים ועי"ז מצמצמם למקום אחד. ושורשו אור א"ס שהיה בתוך החלל ונאגר לאור שמסביב לחלל.

קו

קו אור א"ס, אוגר ומצרף את כל פרטי הבריאה. והשתא שאינו מגיע עד סופו אינו אוגר את כולם אלא חלקם, אולם לעת"ל יאגור את הבריאה כולה. והשתא צורת א"ק אוגר את כל הנבראים, כי אבי"ע אינם אלא לבושו, וגם זה אינו באתגליא, אלא באיתכסיא, כי הלבוש מעלים ומסתיר על אור א"ק האוגרו, ונראה בבי"ע עלמא דפרודא. וכאשר יאיר אור א"ק ע"י משיח, "ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד". מאד אותיות אדם כמ"ש רבותינו, אזי יתגלה כח הא"ק שאגרם. ויתר על כן מכח התקוה, "ציפת לישועה", יאיר אור הקו ויאגור את כולם.

עיגולים

עיגול אוגר את כל מה שנמצא בתוכו. ובקלקול, חטא העגל, נטחן העגל עד דק, היפך אגר. ונסתלק א', כח המחבר, ונעשה גר. גר אנכי בארץ, כי חזרה מיתה לישראל כמ"ש בריש ע"ז.

יור

ג' קוים. ואמרו (מגילה יט ע"א) אמר רב, מגילה נקראת ספר ונקראת אגרת. נקראת ספר שאם תפרה בחוטי פשתן פסולה. ונקראת אגרת שאם הטיל בה שלשה חוטין גידין כשירה. ג' חוטין דייקא.

שערות

איש שעיר, עשו. וד' מאות איש עמו, נאגרים עמו. והשורש שערות הנאגרים ונקבצים יחד. ועשו נשא את מחלת בת ישמעאל. ועיין מהרש"א (פסחים קיב ע"ב) אגרת בת מחלת וכו', תלה אותה באמה, אולי שזה מחלת בת ישמעאל אשת עשו שהולידה רוחות ושדין, וכו', וכה"ג מצינו באדם ק"ל שנים שהיה בנידוי הוליד רוחין וכו'. ועיין חתם סופר (כתובות ג' ע"ב) בלילי רביעי, דהיינו אור ליום ד', שהוא זמן מזיקים (כמ"ש בפסחים שם) דנפקי אגרת בת מחלת, שהוא

הוא אגר. ובזו"ן שייך אגר, נישואין, ושייך גרש, גרושין. אולם באו"א, לא מתפרשין לעלמין, ותדיר הם בבחינת אגר.

אמא

אגר, א-גר. בינה מחד היא ספירה אחת אולם אוגרת בתוכה כל הג"ר כנודע. לדוגמא עיין גר"א (ספר יצירה פ"ח, מ"א) בבינה שהיא כוללת ג"ר. וכן בינה אוגרת בקרבה את כל ז"ת, עובר במעי אמו.

ד"א

עיין ש"ך (שמות, פכ"ו, פ"א) וארגמן רמז לוא"ו שבשם הוי"ה (בחינת ז"א) ארגמן, אגר-מן, שנתן להם לישראל בשכר שהלכו אחריו במדבר מן, זהו ארגמן, והמן מן השמים (ז"א) והבן. וזה בחינת מדות, מדה כנגד מדה, הנהגת המשפט. והעושה עבירה נענש, והעושה מצוה מקבל שכר, אגר בארמית שכר. ויש בחינה עליונה יותר, של שכר מצוה בהאי עלמא ליבא, היום לעשותם ולמחר לקבל שכרם, והוא בחינת שכר מצוה מצוה, שזוכה לצותא לאור הלעיון. והוא בחינת אגר – אסיפה, קיבוץ, חיבור, וזהו גופא שכר מצוה מצוה. והבן שאגר, ומצוה מהותם אחד.

נוק

נוק' דקלפה נקראת אגרת, כמ"ש (פסחים קיב ע"ב) דתניא לא יצא יחידי בלילה, לא בלילי רבעיות ולא בלילי שבתות, מפני שאגרת בת מחלת היא ושמונה עשר רבוא של מלאכי חבלה יוצאין, וכל אחד יש לו רשות לחבל בפני עצמו. ועיין תוספות רי"ד (פסחים קטז ע"א) מוכח מכאן שכל רוחות רעות המזיקות נקיבות הן. ואע"פ שאיכא זכר סמא"ל כנודע. שתי תשובות לדבר. א. שבערך לקדושה כל רע נוק'. ב. שבטומאה גובר כח הנקבה על הזכר כנודע, ולכך נחשבים כולם נקבות, ע"ש שורש כחם. ועיין מהרש"א (פסחים קי"ב ע"ב) אגרת בת מחלת, תלה אותה באמה, אולי שזה מחלת בת ישמעאל אשת עשו וכו' עיי"ש. באמה דייקא, כנ"ל, שכולה נקבה. ועיין חסד לאברהם (מעין ז', נהר כ"ו) אגרת בת מחלת, היא ג"כ אם השדים, כך פירשו בזוהר בראשית. ועיין שער הגלגולים (הקדמה ח') יש כמה שורשים של נשמות שנשארו בקליפות, הם ונשיהם, בת זוגם. והזכרים יכולים לצאת עתה בעוה"ז מתוך הקליפות אבל נקבותיהם אינם יכולים לצאת כלל עד ביאת המשיח. והם עתה טבועות ומסורות בתוך קליפות הנקבה. ושכחתי מה שמה, אם היא אגרת בת מחלת, או נעמה אמה של שדים. ועיין רמח"ל (על הנביאים) אגרת בת מחלת ונעמה, הם ב' המוחין של נוק' דסט"א.

ועיין ספר חסידים (תקיז) רבי חנינא בן דוסא גזר על אגרת בת מחלת שלא ילכו בישוב אלא בליל שבת ובליל רביעי, כי אז הת"ח משמשים מיטותיהם. ועיין פסחים (קיב ע"ב), שאביי

מעבור תפלה (איכה ג, מ"ד) והיא אחת מד' קליפות שראה יחזקאל ע"ה, והוא ענן גדול העומד לפני חלונות התפלה, ותכף אגרת בת מחלת ולילית וחיילתיהם רואים איזה תפלה שעלתה שלא כהוגן, וחוטפים אותה וכו'. והבן שהפה אוגר את כל כ"ב אותיות. וכאשר נאגרו אותיות שלא כדבעי, ניתנות לאגרת בת מחלת אגירה דקלקול.

עינים – שבירה

השבירה מעמידה כל דבר בחלקיו לפרטותו. ועיין מלב"ים (משלי פ"י פ"ה) אגר, יש הבדל בין אגר ובין אסף, מקבץ שאוגר, מציין שמקבץ הגרגרים אחת אחת. והיינו גם בשעת האסיפה הוא באופן של שבירה, אחת אחת.

ועוד. עיין חסד לאברהם (מעין ה', נהר ל"ב) סוד ג' מדות (דקלקול) בסכין. אגרת, ומסוכסכת, ועולה ויורד כנחש. ופירוש אוגרת, היינו שהיא סוד אגרת בת מחלת (וכחה להזיק בראיה, עיין ילקוט ראובני ואתחנן, קיא), שהיא אחת מן הפגימות, והיא פוגמת הנפש מכל צד, וקשה היא הרבה לבנ"א, והיינו נבלה, נבלה. נבל – סמא"ל, נבלה – לילית. וזהו שחיטה דקלקול, מיתה דקלקול, שבירה בשם ב"ן גימ' בהמה, כנודע. (ועיין עמק המלך (שער תיקוני התשובה פ"ו) שאגרת בת מחלת בצד ימין, ובצד שמאל לילית, עיי"ש בהרחבה). ועיין חמדת ימים (שב"ק, פ"ב) כי סוד הסכין הפגום הוא ס"מ, ופגימת האוגרת היא אגרת בת מחלת, וע"כ צריך להשחז' הפגום בערב שבת, יען בקדושת יום השבת ישבותו ויתבטלו פגימות הסכין. ועיין קהלת יעקב ערך ס"מ.

עתיק

העתקה ממקום למקום, והוא מדרגת גר. ועיין רש"ר הירש (דברים פ"א, פי"ז) הגר נעקר מאדמת מולדתו, והוא דומה לפרי שנתלש מקרקע צמיחתו, ומכאן שגר מורה על חוסר קרקע. ואם קדם לו א', הרי משמעות התיבה, לעקור דבר מאדמתו על מנת ליטול אותו לעצמו. נמצא שהמושג גר מונח ביסוד שורש אגר, והוא יכול להיות נתפס כביאורו. ואכן משמעות זו גלויה בלשון מגורה, המקום שמאחסנים בו את התבואה שנאספה. וגם הגר איננו רק מי שנעקר ממולדתו, אלא הוא כבר נקלט (נאגר) במקום אחר. הוא בא אלינו מן הנכר, והתאזרח בקרבנו.

אריך

הפרצוף היחיד שמתפשט בכל העולם הוא אריך, משא"כ או"א וזו"ן קצרי קומה. ואריך ע"ג מתלבשים כולם. וזהו אגר. א-גר. אריך – גר, בכל העולם. וכן אגר, שאריך אוגר ומצרף את כולם ע"י שכולם לבושו.

אבא

או"א תרי רעין דלא מתפרשין לעלמין. והנה יש בחינת גרש, גר-ש. שעיי"ז נעשת האשה כגר במקומה. והיפוך גרש,

גרשם לגמרי. ■ המשך בעיה בשבוע הבא – נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

זה – להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

שאלה תורות רוחנית של גויים

שלום כבוד הרב,

בעברי התעסקתי בכל מיני תורות רוחניות של גויים ובזכות שיעורי הרב התנתקתי, נשאר לי אמנם שתי נקודות לא ברורות.

א. לפי חכמנו לגוי יש נפש וליהודי יש בנוסף רוח נשמה חיה ויחידה, איך זה בא לידי ביטוי?

הרי גם גויים מתחברים לאחד (במדיטציות ועוד כל מיני שיטות) גם לגויים יש שיטות לביטול האגו גם גויים מדריכים להתחבר לאהבה אינסופית של כוח אלוקי מסויים ודרכו להשפיע לסביבה,

איזה נקודות נמצאות בכל אחד מהרבדים האלה (רוח נשמה חיה יחידה) ביהודי שאין בגוי?

ב. בעברי קראתי על שיטה שהמדריך הדריך שם את התלמידים איך לגלות את האור גם בדברים שע"פ היהדות נחשבים אסורים מעיקר הדיון (כמו אכילה של דברים שמן הסתם לא בהכרח כשרים או בנושאים שקשורים לעריות), לפי היהדות אנחנו כרגע לא יכולים לתקן את האיסורים האלה אלא רק בביאת המשיח ולכן הם אסורים לנו מדינא אז כיביכול נראה שיש פה עליונות של גוי על היהודי בגילוי האור האלוקי,

אשמח אם הרב יוכל להאיר לי בנושא איך זה? הרי היהודים הם אלו שאמורים לעלות את הבריאה לבורא ואיך יכול להיות שגוי יוכל לעשות את זה ברבדים שיהודי לא יכול? הרי היהדות אמורה להיות הדרך הכי עליונה!

תודה רבה על החיזוק הרב בכל הנושא הרוחני פנימי של הנפש,

מאוד מאוד מאוד עזרת לי בנושאים הנ"ל איפה שאחרים לא יכלו.

תשובה

א. גם בנפש ישנו חילוק בין נפש גוי לישראל. עיין בספר התניא בתחילתו, שהרחיב לבאר ענין זה, מיסוד דברי האריז"ל.

ישנם אורות, וישנם חלקי אורות הנקראים ניצוצות. אצל ישראל ישנו הכל בבחינת אורות, אחדות, אחד. והם מקשרים ומחברים הכל מהשורש העליון אין סוף, עד השפל הגמור.

אצל אומות העולם אין רק ניצוצות מכל מדרגה (בחינת רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירת הכלים כנודע). וכל דבר יש להם רק בבחינת חלקי אור, פרוד. ולכן אינם יכולים לכלול הכל, אלא כל מדרגה לעצמה בפרוד, וחיבור מעט בניצוצות המתחברים, אולם לא חיבור שלם. רק ישראל בבחינת "גוי אחד".

ב. חלקי הטוב שנפלו למקום הרע הגמור, ג' קליפות טמאות, יכולים להתקן ע"י ישראל באופנים רבים:

א. ע"י אונס, שמן השמים רצו שיתקן את האיסור.

ב. ע"י תערובת, שנעשה ביטול של איסור בהיתר.

ג. ע"י מסירות נפש, חלקי הרע נשאבים לשורשם.

ד. אם נפל לרע באיסור - ע"י מצוות התשובה.

ה. ע"י שמשיב אחרים שנפלו לשם בתשובה.

ו. ע"י קבלת גרים, שיש מצוה לגיירם.

שאלה עבודת המידות

שלום לכבוד הרב,

כתוב בספרים הקדושים שעיקר עבודת האדם בעולמו היא עבודת המידות. מדוע אם כן, עלה ברצונו ית' שעבודה זו, שהיא מעיקר הדיון והיא עיקר העבודה, תהיה רחוקה כל כך מבני האדם? שנים רבות של ניסיונות שונים ומשונים בעבודת ד' עוברות, בבחינת כי נפלתי קמתי, ורק אז - אם זוכה האדם להתקרב לצדיקי האמת, הוא נחשף לדרכי העבודה, ומתחיל לעבוד.

תיקון המידות הוא חיובנו עלי אדמות, וכמו שכותב הגר"א שאם לא, למה לו חיים. אם כן, מדוע הקושי הרב, הן בלימוד הנושא והן בקיומו למעשה? תודה.

תשובה

העולם נקרא כן מלשון העלם ובהיפוך אותיות העמל. כי זה כל האדם לעמל יולד, וככל שהדבר פנימי יותר, יותר נעלם. ונקודת האמת הפנימית, מכוסה מן הכל. וזו כל עמל האדם בעבודתו להגיע לנקודה זו. ורק מבקשי אמת באמת יגיעו לכך. ולכך זה מכוסה כי לא כל הרוצה ליטול את השם יטול, רק מבקש אמת

באמת. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718..295.1245

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון: info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@moshebooks.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829